26 Νοεμβρίου 2026

Οδοιπορικό στα ορεινά χωριά του Βάλτου – Σκουληκαριά, το χωριό του Ήρωα Γεωργίου Καραϊσκάκη

/ Γενικά Θέματα

«Εγώ πεθαίνω όμως, εσείς να είσθε μονιασμένοι και βαστήξετε την Πατρίδα»
Στρατηγός Γεώργιος Καραϊσκάκης 1827

- *Γράφει ο Καθηγητής Χρήστος Γερ. Σιάσος*

Το φετινό Φθινόπωρο θα μπορούσαμε να πούμε ότι δεν είναι και τόσο κρύο, αν το συγκρίνουμε με άλλες χρονιές. Το ηλιόλουστο Σάββατο που μας πέρασε, 21 Νοεμβρίου, προτιμήσαμε να κάνουμε ένα μικρό οδοιπορικό στα όμορφα αλλά ερειπωμένα χωριά του ορεινού Βάλτου – Αιτωλοακαρνανίας και μέσα από μια όμορφη φθινοπωρινή διαδρομή να γνωρίσουμε, την ιστορία αυτού του τόπου.Αφήνοντας πίσω μας το Μεσολόγγι, το Αγρίνιο,φθάσαμε στη γέφυρα του Ματσουκίου, μια γέφυρα ανάμεσα στο φράγμα του Καστρακίου και της τεχνικής

λίμνης Στράτου. Είναι μια μεταλλική γέφυρα που ενώνει τα χωριά Ματσούκι και Σπολάϊτα και η ιστορία της ξεκινά στα τέλη του 19ου αιώνα.

Ανηφορίζοντας, συναντάμε ένα πανέμορφο χωριότο Χαλκιόπουλο, χτισμένο δίπλα στα ψηλά βουνά, με πλούσια βλάστηση και τρεχούμενα νερά. Το χωριό το διασχίζει ο ποταμός Ίναχος, παραπόταμος του Αχελώου με μήκος 48 χλμ σήμερα χύνεται στην λίμνη Καστρακίου. Καθ' όλη τη διαδρομή του, δεξιά και αριστερά βρίσκονταιτα μεγαλύτερα και πανύψηλα πλατάνια. Πηγαίνοντας προς το Μέγα Ρέμα, συναντάμε τονυπεραιωνόβιο πλάτανο με διάμετρο πέντε μέτρα και ύψος εικοσιπέντε μέτρα. Στην βορειοανατολική πλευρά του χωριού με υψόμετρο 1520 μέτρα θαυμάζουμε ο όρος Καλάνα. Εδώ βρίσκεται το σπήλαιο του Αγίου Ανδρέα του Ερημίτη καθώς και ο τάφος του, που αποτελούν σημαντικό προορισμό για προσκυνητές και φυσιολάτρες. Εδώ μόνασε ο Άγιος Ανδρέας ο Ερημίτης, στα χρόνια του Δεσπότη της Ηπείρου Μιχαήλ Β΄ του Κομνηνού. Κάθε χρόνο, στις 15 Μαΐου, γίνονται εκδηλώσεις προς τιμήν του Αγίου.

Συνεχίζοντας τη διαδρομή μας φθάσαμε στο μεγαλύτερο χωριό της περιοχής τον Εμπεσό που βρίσκεται ανάμεσα στα βουνά Καλάνα, Μητσέλι και Ζυγό. Απολαύσαμε για λίγο από τον λόφο «Κάστρο» τη μοναδική θέα καθώς και το μοναστήρι του Αγίου Θωμά όπου βρίσκεται η «Σπηλιά του Αγίου Θωμά»στην οποία βρέθηκε η θαυματουργή εικόνα του Αγίου. Το μοναστήρι χτίστηκε από τον αρματολό του Βάλτου Καπετάν Σταθά. Διασχίζοντας τα βουνά του Βάλτου φθάσαμε στα σύνορα Άρτας και Αιτωλοακαρνανίας όπου συναντήσαμε το χωριό του ιστορικού Σύντεκνου, το Πατιόπουλο, όπου ανήκουν και οι οικισμοί Θύαμος, τα Πετσόλια και η Φράγκου. Το 1836 ήταν έδρα του Δήμου Όλπης και στη συνέχεια του Δήμου Θυάμου. Οι κάτοικοι το 1846 κατέβηκαν από το βουνό και στην Επανάσταση του 1821 στο χωριό είχαν την έδρα τους οπλαρχηγοί και αγωνιστές όπως ο στρατηγός Γιαννάκης Ράγκος, ο οπλαρχηγός Σκυλοδήμοςκαι οΡάγκος,από εδώ ήταν και η γυναίκα του οπλαρχηγού Γεωργίου Καραισκάκη, η ΓκόλφωΨαρογιάννη. Σήμερα το χωριό ανήκει στη Δημοτική Ενότητα Ινάχου του Δήμου Αμφιλοχίας.

Μετά από το Πατιόπουλο συνεχίσαμε μια ωραία διαδρομή ανάμεσα σε έλατα και πεύκα,περάσαμε το Διακόπι, την Πέτρα Κλειδίου, το Γιαννιώτι, φθάνοντας στην ιστορική Σκουληκαριά, ένα γραφικό χωριό της Άρτας σε υψόμετρο 1050 μέτρα. Μεσημέρι και ο φίλος μας Ηλίας μας πρόσφερε ένα πλούσιο γεύμα, βραστή γίδα με ντόπιο τυρί και κρασάκι, στην ταβέρνα του Κώστα. Στο διπλανό τραπέζι αρκετοί κυνηγοί «γλεντούσαν» για το μεγάλο γεγονός που τους συνέβη με το αγριογούρουνο περίπου 80 κιλά που πριν λίγη ώρα σκότωσαν στο διπλανό βουνό.

Στο γραφικό αυτό χωριό γεννήθηκε ο μεγάλος Οπλαρχηγός της Επανάστασης του 1821 Γεώργιος Καραϊσκάκης και η μητέρα του ήταν ηΖωίτσα ή Διαμάντω

Διμισκή.Ο φίλος μας Ηλίας μας συνόδευσε μέχρι το μοναστήρι της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, και μας διηγήθηκε την ιστορία τόσο του μοναστηριού όσο και της γέννησης του ήρωα Καραϊσκάκη. Το μοναστήρι της Κοιμήσεως της Θεοτόκου σήμερα είναι ερειπωμένο, σώζεται μόνο ο ναός που είναι πλακοσκέπαστοςκαι με απλή τοιχοποιία. Εξαίρεση αποτελούν το τρίλοβο υπέρθυρο νότια του ναού και η αψίδα του ιερού και άλλα στοιχεία που μας τα δίνει ο Μητροπολίτης Άρτας Σεραφείμ ο Βυζάντιος, ο οποίος τοποθετεί και την ίδρυση της μονής στον 13ο αιώνα.

Επίσης ξεχωρίζει και το καμπαναριό όπου εμείς ενδεικτικά χτυπήσαμε την καμπάνα του.Δίπλα υπάρχουν τα κελιά του μοναστηριού που σώζονται μέχρι σήμερα, σε ένα από αυτά γεννήθηκε ο Γεώργιος Καραϊσκάκης, ο «γιος της καλογριάς». Στα χρόνια της τουρκοκρατίας το μοναστήρι χρησιμοποιήθηκε ως ορμητήριο αγωνιστών, καταστράφηκε το 1854 από τους Τούρκους και ξαναχτίστηκε το 1867.Έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό Διατηρητέο μνημείο, Υ.Α. 15904/24-11-1962 – ΦΕΚ 473/τεύχοςβ’/17-12-1962.

Η Ζωίτσα,ημάνα του Καραϊσκάκη, κρατούσε από την αρχοντική οικογένεια των Διμισκίδων που ήταν τρία αδέλφια και η Ζωίτσα. Λέγεται ότι Τούρκοι χωροφύλακες βίασαν την αδελφή τους όταν ήταν ακόμα μικρή, για το λόγο αυτό τα αδέλφια της σκοτώνουν τους Τούρκους και στη συνέχεια βγαίνουν στα βουνά σαν κλέφτες και αρματολοί, την δε αδελφή τους τη βάζουν στο μοναστήρι της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, της φοράνε ράσα για να μην την αναγνωρίσουν και της δίνουν το όνομα Διαμάντω.

Μετά από μερικούς μήνες έρχεται η γέννηση του παιδιού της, 1782, και στη συνέχεια διώχνεται από το μοναστήρι της Κοιμήσεως της Θεοτόκου και πηγαίνει σε άλλο μοναστήρι του Σέλτσο και από εκεί στο μοναστήρι Μαυρομάτηστη Καρδίτσα. Εδώ ο Ηγούμενος βαφτίζει το παιδί και το ονομάζειΓεώργιο στο όνομα του Αγίου Γεωργίου που ήταν αφιερωμένο το μοναστήρι. Μετά από μερικά χρόνια η μάνα με το παιδί έρχονται στο χωριό Σταθά του Βάλτου όπου η Ζωίτσα δουλεύει κοντά στον αρματολό Ίσκο που είχε και αυτός ένα γιό που τον έλεγαν Γεώργιο. Ο γιος της Ζωίτσας ήταν πιο μικρός, αδύνατος και μαύρος όπου προέκυψε το όνομα καρά- ισκάκι,ο Περραιβός μας πληροφορεί για το όνομα του Καραϊσκάκη, «Παρά πολλών λέγεται ότι ο καπετάν Καραΐσκος από τον Βάλτονηράσθη της Καλογραίας και έτεκε τον Καραϊσκάκην. Ένεκα τούτου την υπερασπίσθη από πάσαν εξωτερικήνποινήν».

Την εποχή εκείνη δεν υπήρχαν δημοτολόγια και ο καθένας λέγονταν όπως ήθελε, ο μεγάλος ήρωας Γεώργιος Καραϊσκάκης αποφάσισε μόνος του να περάσει με αυτό το όνομα στην ιστορία του Ελληνικού Έθνους.Με τον μεγάλο ξεσηκωμό των

Ελλήνων φεύγει από τον Αλή Πασά και δημιουργεί δικό του στρατό.Για την πορεία της ζωής του μεγάλου αυτού Ήρωα τα διαβάζουμεστην ιστορία του Ελληνικού Έθνους.

Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης πέθανε πολύ νέος, μόλις σαράντα εφτά χρονών, στις 23 Απριλίου 1827 ανήμερα της ονομαστικής του εορτής στο Φάληρο, μετά από θανάσιμο τραυματισμό την προηγούμενη ημέρα.Όταν κατάλαβε ότι η πληγή του ήταν θανάσιμη κάλεσε ιερέα, εξομολογήθηκε, μετάλαβε, ζήτησε συγχώρεση απ' όλους τους παρόντες και ζήτησε να τον θάψουν στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου της Σαλαμίνας. Στους συναγωνιστές του, τους συμβούλευσε να παραμείνουν ενωμένοι για το καλό της Πατρίδας.

Η μητέρα του, δίχως να είναι διαπιστωμένη ακριβώς η χρονολογία του θανάτου της, πέθανε από σκληρές κακουχίες και σωματική εξάντληση γύρω στο 1788 με 1790.

Το οδοιπορικό μας τελείωσε αργά το απόγευμα με επίσκεψη στο ιστορικό μοναστήρι της Ιεράς Μονής Γενεθλίου της Θεοτόκου ή η Παναγία Αρεθιώτισσα, η Κυρά του Βάλτου, Ρέθα ή Αρέθα. Εκεί συναντήσαμε την ΗγουμένηΦιλοθέη που μας ξενάγησε στους χώρους του μοναστηριού και μας κέρασε νηστίσιμα γλυκά. Το μοναστήρι βρίσκεται σε χαμηλό λόφο του Μακρυνόρους σε πυκνό δάσος από δρυς και πλατάνια και απέχει περίπου 20 χιλιόμετρα από την όμορφη πόλη της Αμφιλοχίας και 5 χιλιόμετρα από το χωριό Αγία Τριάδα Βάλτου.

Η Ιερά Μονή Ρέθα, για τους ντόπιους κατοίκους Αρέθα, όπως τη συναντάμε σε πολλά Επισκοπικά έγγραφα αλλά και έγγραφα του πρώην Δήμου Αμβρακίας, είναι το πιο ξακουστό μοναστήρι στην περιοχή, το Ιερότερο προσκύνημα του Βάλτου, είναι «Η Κυρά του Βάλτου». Έχει μεγάλη ιστορική και πνευματική προσφορά στην περιοχή και, παρά τα σημάδια του χρόνου, εξακολουθεί και σήμερα να εντυπωσιάζει τους επισκέπτες – προσκυνητές. Η παράδοση των κατοίκων της περιοχής αναφέρει ότι κάποτε ένας βοσκός είδε μέσα σε θάμνους του βουνού, που σήμερα είναι κτισμένο το μοναστήρι, φως και σε μεγάλη κουμαριά την εικόνα της Παναγίας˙ αμέσως, γονάτισε και προσκύνησε την εικόνα Της.

Το μοναστήρι, ανά τους αιώνες, στάθηκε ο Πνευματικός Φάρος καιθεματοφύλακας στους δύσκολους χρόνους για τον τόπο μας χάρη στις υπεράνθρωπες προσπάθειες όλων των Μοναχών που το υπηρέτησαν, με τη βοήθεια της Παναγίας μας, και θα συνεχίζουν να το υπηρετούν. Από τα βάθη των αιώνων, η παράδοση μας λέει, ότι η ονομασία της Ιεράς Μονής προέρχεται από το όνομα Αγίου της εκκλησίας μας, του Αγίου Αρέθα.

Αξίζει να αναφερθεί ότιποιο παλιά οι γυναίκες «εξοφλώντας » τάματα τους, προς την χάρη της Παναγιάς μετέβαιναν στον τόπο της προσκύνησης με πεζοπορία και μάλιστα αρκετές φορές ξυπόλητες, διανύοντας απόσταση 20, 30, 40 ακόμα και 50 χ.λ.μ.. Ιερή μορφή της Μονής είναι ο ιερομόναχος Άνθιμος ο οποίος την Υπηρέτησε σε πολλές διαφορετικές χρονικές περιόδους έως και το 1870, οπότε απεβίωσε και στις συνειδήσεις των πιστών ο Άνθιμος έχει ήδη αγιοποιηθεί και στην μονή που υπάρχει ο τάφος του βρίσκεται επίσης και η Κάρα του.

Τελειώνοντας το όμορφο αυτό οδοιπορικό φθάσαμε με την βοήθεια της Παναγίας μας στο Μεσολόγγι αφήνοντάς μας άριστες εντυπώσεις, όμως θα πρέπει να τονίσουμε για άλλη μια φορά ότι τα χωριά αυτά πριν χρόνια ήταν «ζωντανά» και οι κάτοικοι πανευτυχείς με τις περιουσίες τους να αποδίδουν πλούσια σοδιά σε γεωργοκτηνοτροφικά προϊόντα, αντίθετα σήμερα βρίσκονται σε «αποσύνθεση» γενικά… τι κρίμα!!!